

IDEA pro Volby 2017: Výchova dětí v Čechách

Praha, 1. června 2017 Rok 2017 je rokem volebním. Na podzim proběhnou volby do Poslanecké sněmovny, ve kterých se o přízeň voličů bude ucházet několik desítek politických subjektů. Think-tank IDEA připravil projekt „IDEA pro Volby 2017,“ jehož cílem je nejprve prezentovat voličům srozumitelným způsobem několik vybraných socioekonomických témat a formulovat klíčové otázky pro veřejnou diskusi. A poté, na podzim 2017, v další analýze odborně rozebrat, jaké odpovědi na tyto klíčové otázky nabízejí programy politických subjektů. Dnes vychází první ze série tří studií s názvem „IDEA pro Volby 2017: Podpora rodin s dětmi.“

Česká republika patří ke státům s vůbec nejštědrějším systémem daňové podpory rodin s malými dětmi. Přesto je její celková výdajová politika na rodinnou podporu – dávky, daňové úlevy, veřejné služby – v rámci celé EU jen lehce nadprůměrná. Důvodem je to, že tato podpora je výrazně soustředěna na **daňové úlevy**, zatímco podpora formou **služeb péče o děti** je velmi nízká.

Taková rodinná politika se navíc **míjí účinkem pro sociálně slabší rodiny a pro ženy-matky**. Daňové úlevy totiž nevyužijí rodiny bez pracovních příjmů nebo s příjmy velmi nízkými, které mají zároveň více dětí. *“Rodičům (především matkám) zase systém nenabízí podporu částečných úvazků a dostatek míst ve školkách. V důsledku toho tak ČR vykazuje v rámci celé EU jedny z nejvyšších negativních dopadů mateřství na zaměstnanost žen,”* vysvětluje **Klára Kalíšková**, výzkumnice IDEA.

Tato země není pro děti. Nebo pro ženy?

Sklobení pracovního a rodinného života se zdá být velmi složité především pro ženy, které přerušují pracovní kariéru často na mnoho let, aby mohly pečovat o děti. Rodiny se také potýkají se zvýšenou finanční zátěží, která se odráží mimo jiné v relativně vysokém ohrožení příjmovou chudobou. **To vše jistě přispívá k paradoxu, že s průměrem 1,5 dítěte na jednu ženu patří ČR mezi země s nejnižší porodností na světě i přesto, že daňový systém je k rodinám naopak jeden z nejštědrějších.**

Nikoliv plošně, ale cíleně

Příklad z jiných zemí ukázal, že pokud je podpora namířena nikoliv „plošně“ různými daňovými úlevami nebo dávkami, ale cílí na ulehčení v péči o děti primárně pečující osobě, tedy v ČR ženě-matce, dětí se může rodit více. Ulehčení v péči o děti pak může být formou širší nabídky služeb péče o děti nebo podporou zapojení druhého z rodičů do péče. „*Ukazuje se, že taková podpora je několikanásobně efektivnější ve zvýšení porodnosti než jiné typy podpory rodin s dětmi. Tato podpora se navíc pro stát ukazuje být i ekonomicky výhodnější. To je jistě doporučení, které by měl český systém podpory rodin s dětmi zohlednit,*“ uzavírá **Filip Pertold**, výzkumník IDEA.

Studie s názvem „**IDEA pro Volby: Podpora rodin s dětmi**“ [k nahlédnutí na webu IDEA](#).

Studie obsahuje následující **klíčové otázky pro veřejnou diskusi**:

- 1. Která forma podpory rodin s dětmi by se měla zvýšit (pokud nějaká)?** Daňová, dávková nebo podpora formou lepší dostupnosti veřejných služeb? A která snížit?
 - 2. Míra daňových úlev (DPFO a pojistné) pro rodiny s dětmi.** Míra by se měla zvýšit, snížit, anebo zůstat na současné úrovni? Mělo by dojít ke změně formy podpory (jak)?
 - 3. Zacílení podpory rodin s dětmi na rodiny sociálně potřebné.** Je současné nastavení dávkové podpory rodin s dětmi vhodně nastaveno nebo by se mělo více přeměřovat na určité typy rodin? Které?
 - 4. Zacílení podpory rodin s dětmi na (ne)pracující.** Měla by se dávková podpora více zaměřit na rodiny s dětmi bez pracovních příjmů nebo spíše na rodiny s dětmi, ve kterých alespoň jeden rodič pracuje? Jak?
 - 5. Nízká zaměstnanost matek s dětmi.** Považujete současnou situaci za problematickou? Pokud ano, je žádoucí problém řešit na úrovni státu? Jak?
 - 6. Dopady mateřství na mzdy žen.** Považujete současnou situaci za problematickou? Pokud ano, je žádoucí problém řešit na úrovni státu? Jak?
 - 7. Dostupnost zařízení pro děti mladší 3 let.** Je třeba činit opatření na zvýšení dostupnosti těchto zařízení? Na jaké úrovni (stát, kraje, obce)? Jakým opatřením v jakých typech zařízení?
 - 8. Dostupnost zařízení předškolní výchovy pro děti od 3 let věku.** Je stávající situace a výhled uspokojivý nebo je třeba dodatečných opatření na úrovni státu? Jakých?
 - 9. Flexibilita forem práce.** Je dostupnost flexibilních forem práce (včetně částečných úvazků, práce z domova,...) dostatečná nebo se jedná o problém? Je žádoucí tento problém řešit opatřením na úrovni státu? Jak?
 - 10. Role otců v péči o děti.** Je žádoucí na úrovni státu motivovat otce k většímu zapojení do péče o děti?
 - 11. Fertilita.** Je stávající míra fertility v ČR dostatečná nebo je třeba dodatečných opatření ke zvýšení porodnosti? Jakých?
-

Kontakt:

Klára Kalíšková

Výzkumnice IDEA při CERGE-EI
telefon: (+420) +777 831 368
klara.kaliskova@cerge-ei.cz

Ondřej Lukáš

PR Manažer CERGE-EI
telefon: (+420) 776 186 529
ondrej.lukas@cerge-ei.cz

Filip Pertold

Výzkumník IDEA při CERGE-EI
Telefon: (+420) +723 521 416
filip.pertold@cerge-ei.cz

Poznámka pro editory:

O IDEA: Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při Národohospodářském ústavu Akademie věd ČR je nezávislý think-tank zaměřující se na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorie. IDEA vznikla z iniciativy a pod vedením prof. Jana Švejnara. Další informace na <http://idea.cerge-ei.cz/>